

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2012

DUTCH
HIGHER LEVEL

Wednesday, 20 June
Morning, 9:30 - 12:30

Lees de tekst en beantwoord de vragen

Zijn alle varianten van het Nederlands goed?

1. Natuurlijk zijn alle varianten van het Nederlands goed. Maar niet op elk moment. En niet in alle omstandigheden. Het is het wel degelijk van belang dat het Nederlands een standaardvariant koestert. En zelfs al staat de standaardtaal onder druk, dit betekent niet dat de behoefte aan een standaardtaal verdwenen is. Integendeel, juist in tijden van toenemende variatie blijkt hoe belangrijk een standaardtaal is.
2. In maatschappelijk opzicht namelijk worden bepaalde varianten als passend beschouwd of juist als storend. Wie in een sollicitatiemail schrijft: 'ik denk dagge content ga zijn van mij', kan ervan op aan dat hij minder kans maakt aangenomen te worden dan zij die schrijft: 'ik denk dat u bijzonder tevreden zult zijn over mijn werk.' Hoe komt dat? Heel gewoon omdat het de taal van het eerste zinnetje, dat in de dagelijkse omgang wellicht in toenemende mate gebruikelijk is, niet past in de formele situatie van een sollicitatie. Het is dus van belang dat de taalgebruiker terug kan vallen op een goed geaccepteerde codificatie van de standaardtaal. Het is trouwens niet voor niets dat de communicatiehandboeken, schrijfwijzers en taalgidsen ons door uitgevers als warme broodjes ter hand gesteld worden.
3. De behoefte aan een goed gecodificeerde standaardtaal blijft noodzakelijk. En dat geldt even goed voor het Nederlands als voor het Frans, het Engels, het Duits... Ook voor die talen zien we een vloed aan nieuwe woordenboeken, spellinggidsen, grammatica's, uitspraakgidsen de markt overspoelen. De taalgebruiker die verzuipt in de variatie van zijn chat-taal, sms-taal, belastingbrieventaal, schooltaal, soap-Nederlands, heeft behoefte aan steun zodra hij of zij zich in min of meer officiële omstandigheden van het Nederlands moet bedienen.
4. Taalkundigen hebben het makkelijk. Zij hoeven zich geen zorgen te maken over de kwaliteit van hun Nederlands. Zij zijn de norm. Maar wat moet de gewone taalgebruiker? Die kan alleen terecht in betrouwbare taalgidsen. En daarom is het zo absoluut noodzakelijk dat die betrouwbare taalgidsen er zijn. Een taal die zichzelf respecteert, een taal waarin wetten verschijnen die officieel geldig zijn, een taal die gebruikt wordt om kennis door te geven, een taal waarin geïnformeerd wordt via de media, moet betrouwbaar zijn en moet dus voldoende uniform zijn. In die zin blijft het belangrijk dat een taalgemeenschap haar taal normeert. Niet om die norm met alle geweld op te leggen, maar om de gewone taalgebruiker van dienst te zijn. De gemiddelde taalgebruiker wil vaak gewoon weten: 'Hoe zeg je dat? Hoe schrijf je dat? Is dat het juiste woord?' Hij wil dat weten omdat hij er zo vaak wordt op aangesproken als hij zich niet aan de norm houdt. Of omdat hij maatschappelijk bestraft wordt als hij die norm onvoldoende beheerst. Hij of zij krijgt die baan niet omdat zijn taal niet voldoet, wordt als politica niet voor vol aanzien omdat ze te plat spreekt, etc.

5. Daarom is het zo belangrijk dat ook de school een algemene variant van het Nederlands blijft aanhouden. Het is een vorm van essentieel maatschappelijk dienstbetoon dat de school alles in het werk stelt om de standaardvariant van het Nederlands als een kostbaar cadeau voor al haar leerlingen ter beschikking te stellen. De standaardvariant in zijn volle rijkdom, zou als eerste doelstelling moeten gelden in het onderwijs. En dan heb ik het niet alleen over de leraren Nederlands. Elke leraar is een taalleraar. En elke leraar zou het als een maatschappelijke service moeten zien de leerlingen kennis en vaardigheden bij te brengen in de standaardvariant van het Nederlands.
6. Bovendien is het vanuit het oogpunt van taalbeleid en taalbehoud van belang dat het Nederlands een standaardvariant blijft verzorgen en ook de nodige investeringen doet om die standaardvariant te promoten. Als wij het Nederlands waar Vlaanderen zo lang voor gestreden heeft, in zijn volwaardige rol willen behouden, als beleidstaal en als landstaal dan is het zaak om die in onderwijs en media in een geaccepteerde, gestandaardiseerde vorm te verspreiden. Ook voor de volwaardigheid in buitenlandse ogen is die standaardvariant absoluut noodzakelijk.

Ludo Beheydt is hoogleraar Nederlandse taalkunde en Nederlandse cultuur aan de Universit  catholique de Louvain en bijzonder hoogleraar Cultuur der Nederlanden aan de Universiteit Leiden.

*Uit: De Standaard vrijdag 20 juni 2008 - LUDO BEHEYDT
De tekst werd aangepast met het oog op dit examen.*

VRAGEN EN OPDRACHTEN

Alle antwoorden moeten in het Nederlands gegeven worden.

DEEL 1: TEKSTBEGRIP

[30 punten]

Beantwoord de volgende vragen in correcte en volledige zinnen. Citeren is alleen toegestaan als het niet anders kan.

1. Waarnaar verwijzen de volgende woorden?

a: ‘dit’ (alinea 1: dit betekent niet) **(1 punt)**

b: ‘hij of zij’ (alinea 3: hij of zij zich in min...)? **(1 punt)**

Wat betekenen de volgende uitdrukkingen?

c: ‘Zij zijn de norm.’ (alinea 4) **(1 punt)**

d: ‘In die zin blijft het belangrijk dat een taalgemeenschap haar taal normeert. (alinea 4) **(1 punt)**

e: ‘elke leraar zou het als een maatschappelijke service moeten zien’ (alinea 5) **(1 punt)**

2. Leg uit in andere woorden met dezelfde betekenis voor de cursieve woorden:
‘Het is trouwens niet voor niets dat de communicatiehandboeken, schrijfwijzers en taalgidsen ons door uitgevers *als warme broodjes ter hand gesteld worden.*’ (alinea 2).
(5 punten)
3. Waarom is het volgens de auteur nodig dat elke leraar een taalleraar zou moeten zijn?
(5 punten)
4. Waarom blijft de behoefte aan een goed gecodificeerde standaardtaal noodzakelijk?
(5 punten)
5. ‘Als wij het Nederlands waar Vlaanderen zo lang voor gestreden heeft, in zijn volwaardige rol willen behouden, als beleidstaal en als landstaal dan is het zaak om die in onderwijs en media in een geaccepteerde, gestandaardiseerde vorm te verspreiden.’ (alinea 6)
Geef je commentaar op deze uitspraak en betrek daarbij je eigen onderwijs.
(5 punten)
6. Waarom is het zo belangrijk dat ook de school een algemene variant van het Nederlands blijft aanhouden?
(5 punten)

DEEL 2: COMMENTAAR

[30 punten]

Becommentarieer in ongeveer 100 woorden de volgende kwestie:

‘De standaardvariant in zijn volle rijkdom, zou als eerste doelstelling moeten gelden in het onderwijs.’

DEEL 3: OPSTEL

[40 punten]

Schrijf een opstel van minimaal 300 woorden. Kies één van de volgende opgaven.

a) Het gebruik van dialectische taal moet vermeden worden.

of

b) In onze hedendaagse samenleving is alles gericht op het hier en nu.